

Ким ҳақ эканини бандалар эмас, Аллоҳ таоло аниқлайди | Ақийда дарслари (237-дарс)

19:00 / 24.07.2023 3207

Мўмин-мусулмон киши қиёмат куни тарози бўлишига ва унда ҳар бир одамнинг бу дунёда қилган амаллари ўта аниқлик билан тортилишига жазм ила эътиқод қилмоғи лозим. Чунки бу ҳақда Қуръони Карим ва ҳадиси шарифларда ҳеч қандай таъвилни кўтармайдиган равишда очик-оидин иборалар билан хабарлар келган.

Аллоҳ таоло Анбиё сурасида:

عَلَيْكَ نَفْسٌ نُظَلِّمُ فَلَا أُلْقِيَّمَةٌ لِيَوْمٍ الْقِسْطَ الْمَوْزِينَ وَنَضَعُ

بِنَا وَكَفَى بِهَا أَثْيَنَا خَرَدِيلِ مِنْ حَبَّةٍ مِثْقَالَ كَانَ وَإِنْ

«Қиёмат куни учун адолат мезонларини қўюрмиз. Бирор жонга ҳеч қандай зулм қилинмас. Агар (амал) ачитқи донаси оғирлигича бўлса ҳам, келтирамиз. Ҳисобчиликда Ўзимиз кифоя қилурмиз», деган (47-оят).

Қиёмат қоим бўлгандан кейин дод-войларга, эътирофларга, тавбатазарруларга ва ёлворишларга қаралмайди.

«Қиёмат куни учун адолат мезонларини қўюрмиз».

У мутлақ адолат тарозиси бўлади. Ҳаммага бир хил муносабатда бўлинади.

«Бирор жонга ҳеч қандай зулм қилинмас».

Фойдасидан камайтирилмайди, зарарига қўшилмайди.

«Агар (амал) ачитқи донаси оғирлигича бўлса ҳам, келтирамиз».

Ачитқи донаси жуда кичик бўлади. Агар инсоннинг бу дунёда қилган яхшию ёмон амали ўша кичик доначалик оғирликка эга бўлса ҳам, ҳисобга олинади. Яъни ҳеч бир амал эсдан чиқарилмайди.

«Ҳисобчиликда Ўзимиз кифоя қилурмиз».

Бизга бошқа ҳисобчининг кераги йўқ.

Демак, қиёмат куни келмасидан олдин ҳаракат қилиб қолиш керак. Унга тайёргарлик кўриш лозим.

Аллоҳ таоло Аъроф сурасида:

هُمْ فَأُولَئِكَ مَوَازِينُهُ، ثَقَلَتْ فَمَنْ أَلْحَقَ يَوْمَيْدٍ وَالْوَزْنُ

المُفْلِحُونَ

«Ўша куни тортиш ҳақдир. Бас, кимларнинг тарозилари оғир келса, ана ўшалар - ҳа, ўшалар зафар топувчилардир», деган (8-оят).

Қиёмат куни фақат савол-жавоб билан кифояланиб қолинмайди. Балки ундан ҳам дақиқроқ ишлар бўлади. Ҳар бир инсоннинг қилган амаллари тарозига солиб тортилади. Бу тарози аниқ ишлайдиган тарози бўлиб, зарранинг оғирлигини ҳам сезади. Ана ўша тортишда кимнинг амаллари оғир келса, у нажот топади, жаннатга киради.

Аллоҳ таоло Шууро сурасида:

لَعَلَّ يُدْرِيكَ وَمَا وَالْمِيزَانَ بِالْحَقِّ الْكِتَبَ أَنْزَلَ الَّذِي أَللَّهُ

قرِيبُ السَّاعَةِ

«Аллоҳ ҳақ ила Китобни ва мезонни нозил қилган Зотдир. Қаердан билурсан, эҳтимол, Соат яқиндир!» деган (17-оят).

Одамлар ўзларича, мен ҳақман, деб талашиб-тортишиб юрибдилар. Ҳар ким ўзини ҳақ, ўзгани ноҳақ билади. Ҳар ким ҳақни ёки ноҳақни ўз қаричи билан ўлчайди.

Холбуки, «**Аллоҳ ҳақ ила Китобни ва мезонни нозил қилган Зотдир**».

Ким ҳақ эканини бандалар эмас, балки бандаларнинг Робби Аллоҳ таоло аниқлайди. Бунинг учун У Зот ҳақ ила китобни нозил қилиб қўйди. Ким Аллоҳ нозил қилган китобга мувофиқ иш тутса, ҳақ бўлади. Ким Аллоҳ нозил қилган китобга хилоф иш тутса, ноҳақ бўлади.

Шунингдек, бандаларнинг амаллари, ахлоқлари, тасарруфотлари ўша тарози ўлчовида қийматли бўлса, нажот топади. Кимниги вазнга эга бўлмаса, ҳалокатга учрайди. Буларнинг ҳаммаси қиёматда маълум бўлади.

«Қаердан билурсан, эҳтимол, Соат яқиндир!»

Кўз юмиб-очгунча қоим бўлиб қолар. Шунинг учун ўша соатга, ўша ўлчовга доим тайёр тургин.

Аллоҳ таоло Муъминун сурасида қуидагиларни айтади:

وَمَنْ ۝ الْمُفْلِحُونَ هُمْ فَأُولَئِكَ مَوْزِينُهُ، ثَقَلَتْ فَمَنْ

جَهَنَّمَ فِي أَنفُسِهِمْ خَسِرُوا الَّذِينَ فَأُولَئِكَ مَوْزِينُهُ، خَفَّتْ

خَلِدُونَ ۝

«Кимнинг тарозиси оғир келса, бас, ана ўшалар зафар топувчилардир. Кимнинг тарозиси енгил келса, бас, ана ўшалар ўзларига зиён қилибдилар. Жаҳаннамда мангу қолувчи бўлибдилар» (102-103-оятлар).

Қиёматдаги тарози ва амалларни тортиш ҳақида кўплаб ҳадиси шарифлар келган. Баъзилари билан танишиб чиқайлик.

أَهْنَعُهُلَّا يَضْرَبَشْئَاعُنَعْ
هُتَكَبَفَرَّانِلِتَرَكَذَاهْنَأْ
يَلَصَهُلَّا لُوسَرَلَاقَفَ
أَمْ «مَلَسَوْهْيَلَعُهُلَّا
هُتَرَكَذْهُتَلَاقَ «إِلَيْكُبُّي
لَهْفُهُتْيَلَبَفَرَّانِلَا
هُمْوِيْمُكَيْلَهْأَنُورُكْذَتَ
هُلَّا لُوسَرَلَاقَفَ إِمَّا يَقُولَ
مَلَسَوْهْيَلَعُهُلَّا يَلَصَ
إِلَفَنَطَأَوْمَهَلَثَيَفَإِمَّا
نَازِيْمُلَادْنَعَ : إِدَحَأَدَحَأُرُكْذَيَ

وَأُنْزِلَ مَلَعَيْتَ حَيْثُ تَحْ
يَقْتَلُكُلَّ دَنْعَ وَلُقْتَيْ
يَفْتَهُ بَاتِلُ عَقَيْنِيَ مَلَعَيْ
نَمْ مَلَهُلَامَش يَفْمَلِهِنِيَ مَيْ
لَذِلِ طَارِصَلَدَنْعَ وَهَرَهَطَرَءَارَوْ
هَأَورَ . «مَنَهَجْ يَرَهَطَنِيَ بَعْضُ وَ
دُوَادْ وُبَأْ

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«У киши дўзахни эслаб йиғладилар. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сени нима йиғлатяпти?» дедилар.

«Дўзахни эслаб йиғладим. Қиёмат куни аҳли аёлларингизни эслайсизларми, эй Аллоҳнинг Расули?» деди.

«Уч жойда бирор бирорни эсламайди. Тарози олдида, то тарозиси енгил келадими, оғир келадими, билгунича. Китоб (берилиши) вақтида, то китоби ўнгдан тушадими ёки чапданми ёхуд олдинданми, билгунича. Сирот жаҳаннамнинг икки қирғоғига қўйилганда», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Бу ҳадиси шарифдан бандаларнинг амалларини тарозида тортиш палласи қиёмат кунининг энг оғир уч палласидан бири эканини билиб оламиз. Ўша паллада ҳамма ўзи билан ўзи овора бўлиб, бошқани эслашга имкони бўлмас экан. Чунки ҳамма учун тарозиси оғир келиши лозим бўлиб қолади. Ҳамма тарозим енгил келиб қолмаса эди, деган ташвишда бўлади. Аллоҳ таоло ўша пайтда тарозимизнинг оғир келишини насиб қилсин!

لَاقْهُنْعُهُلَالِيَضَرِسَنْأَنَعْ
هُلَالِيَلَصِيَبَنْلَأْتُلَأْس
يَلَعَفْشَيْنَأْمَلَسَوْهِيَلَع
أَنَأَ» لَاقَفِهَمَأَيْقُلَأْمَوْي
لَوْسَرَأَيْتُلُقْلَاق .»لَعَاف
لَاقْكُبُلْطَأْنِيَأْفِهَلَالِ
يَنْبُلْطَتْأَمَلَّوْأَيْنْبُلْطَا«
تُلُقْلَاق .»طَأْرَصَلَالِيَلَع
كَقْلَأْمَلَنِإِفْ
دْنَعْيَنْبُلْطَاف« لَاقْ
مَلَنِإِفْتُلُقْ .»نَأْزِيْمَلَالِ

لَاقْ ؟نَازِيْمُلْدُنْعَكْ قْلَأْ
ضَحْلَدْنْعَ يَنْبُلْطَافْ
ثَلْثَلْأَدْهُطْخُأْلَ يَنْإِفْ
نَطَّاْوَمْلَا.

Анас розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васалламдан қиёмат куни мени шафоат қилишларини сўрадим. Шунда у зот:

«Мен шундай қилурман», дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули! Сизни қаердан излай?» дедим.

«Аввало мени излаганда сиротдан изла», дедилар.

«Сизни сирот устида топмасам-чи?» дедим.

«Тарози олдидан изла», дедилар.

«Сизни тарози олдида ҳам топмасам-чи?» дедим.

«Унда мени ҳовузнинг олдидан изла. Мен шу уч жойдан бирида бўламан», дедилар».

Демак, Пайғамбар соллаллоху алайҳи васаллам қиёмат куни сирот, тарози ва ҳовуз орасида бориб-келиб турадилар. Ўзларининг шафоатларига сазовор умматларига мазкур уч жойдан бирида йўлиқадилар. Аллоҳ таоло барчамизга ўша кунда у зотга йўлиқиб, шафоатларига сазовор бўлишни насиб этсин.

يَضَرْ وَرْمَعَ نْبَهَ لِلْدَبَعْ نَعْ
لُوسَرَلَاقَ لَاقَ اَمْهَنَعْ هَلَلا
هَيَلَعْ هَلَلا يَلَصَهَ لَلا
صَلَخْ يَسَهَ لَلا نِإِ مَلَسَو
سَوْءُرَيَلَعْ يَتَمْأَنَمَ الْجَرَ
هَمَأِيَقْلَامْوَيَقَئَالْخَلَا
هَغْسَتَهَيَلَعْ رُشْنَيَفَ
لَجَسْهُلُكَ، لَجَسَنِيَعْسَتَو
لُوقَيَمُثَرَصَبْلَادَمُلْثَمَ
هَيَشَهَادَهَنَمُرَكْنُتَأَ
يَتَبَتَّلَكَمَلَظَأَ
هَيَالُلُوقَيَفَ؟ نُوظِفَهَاحَلَا
هَرْذَعَكَلَفَأَهَلُوقَيَفَهَبَرَ

لُوقَيَفْ بَرَأِيْ أَلْ لُوقَيَفْ
نَسَحْ أَنْدَنْعَ كَلْ نِإِ ، يَلَبْ
مَوْيِلْ أَكْيَلَعْ مَلْظَلْ هَنِإِفْ
دَهْشَأَاهِيْفْ قَاطِبْ جُرْخَتَفْ
نَأَوْدَهْشَأَوْهْلَلَا مَلِإِهِلْ نَأَ
لُوسَرْ وَهْدَبْ عَادِمَ حُمْ
كَنْزَرْ رُضْحَا لُوقَيَفْ
هَذِهِمْ بَرَأِيْ لُوقَيَفْ
يَتْأَلْجَسْلَهَذِهِعَمْ قَاطِبْلَا
بَلَاقْ مَلْظَتْ أَلْ كَنِإِ بَلَاقَفْ
يَفْ تَأَلْجَسْلَهَضْوَتَفْ
هَفَكْ يَفْ قَاطِبْلَا وَهَفَكْ
تَلْقَثْ وَتَأَلْجَسْلَهَشْأَاطِفْ

عَمْلُقْتَيْالْفُ، قَاطِبْلَا^{وَ} أَوْرٌ، شَهْلَلْمَسٌ^{وَ} يَذْمِرْتَلَا^{وَ}

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳұмодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Албатта, Аллоҳ таоло қиёмат куни менинг умматимдан бир кишини халойиқнинг олдида турғизиб қўяди-да, унинг устидан тўқсон тўққизта дафтарни очади. Ҳар бир дафтарнинг узунлиги кўз етгунча бўлади. Сўнгра Аллоҳ:

«Мана шундан бирор нарсани инкор қиласанми? Ёзувчи фаришталарим сенга зулм қилдиларми?» дейди.

«Йўқ, эй Роббим!» дейди.

«Узринг борми?!» дейди. «Йўқ, эй Роббим!» дейди.

«Худди шундай. Албатта, Бизнинг ҳузуримизда сенинг бир дона яхшилигинг бор. Бугун сенга зулм қилиш йўқ», дейди. Кейин бир варақа чиқарилади. Унда «Ашҳаду аллаа илааҳа иллаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан абдуҳу ва Расулуҳу», деб ёзилган бўлади. Бас, У Зот:

«Тортишингга ҳозир бўл!» дейди.

«Эй Роббим! Манави варақа ва манави дафтарлар нима?» дейди.

«Албатта, сенга зулм қилинмас», дейди.

Бас, дафтарлар бир паллага ва варақа бир паллага қўйилади. Дафтарлар енгил келади. Варақа оғир келади. Аллоҳнинг исмидан ҳеч нарса оғир келмас».

Термизий ривоят қилган.

Аллоҳ таолога ва Мұхаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга иймон келтириш қиёмат куни тарози босадиган асосий нарсалигини шундан билиб оламиз.

Биз мазкур тарозининг нави, жавҳари, сони, шакли ва қайфияти ҳақида баҳс ҳам, фикр ҳам юритмаслигимиз лозим. Бу каби тафсилотлар илмини Аллоҳ таолонинг Ўзига ҳавола қилиб, оят ва ҳадисда келган маънога иймон келтирамиз.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 22 июлдаги 03-07/5979-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.